

Inserati se sprejemajo iz vsake trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo administracije in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

„Deutsch-Krainer.“

„Tagblatt“ od vtorka pokazal je zopet enkrat perfidnost nemškutarske logike. Uvodni članek tega lista namreč trdi, da rojstvo in pleme, tedaj da kri ne odloči narodnosti, ampak edino le odgoja in mišljenje. Judje v poljskem Brodu, tako piše Dežmanov list, so judje a čutijo se za Nemce, tedaj so Nemci, ravno tako smo mi nemškutarji, pravi Dežman, rojeni Slovani, pa smo izgojeni po nemški in čutimo nemški, tedaj imamo pravico, imenovati in šteti se med Nemce, čeravno to po krvi nismo. Najviše sodišče je namreč razsodilo o poljskih judih, da se smejo med Nemce šteti, ker nemški govoré in nemški čutijo. To je bila hladilna kapljica na žerjavico, ki jo naši renegati po glavah nosijo zaradi svojega izdajalstva, in ves vesel piše „Tagblatt“, da imajo po tej razsodbi tudi nemškutarji pravico, imenovati se Nemce, čeravno to niso po krvi, temveč le po odgoji, in vesel vsklikne „Tagblatt“, da so njegovi pristaši „Deutsch-Krainer“ in ime „nemškutar“ hoče povzdigniti med častna imena!

„Tagblattova“ predrznost je res velika, in bila bi skoraj možka, ko bi šlo za dobro in pravično reč. Vendar ni verjeti, da bi se „Tagblattu“ posrečilo, koga k sebi zvabiti razun teh, ki jih že ima. Nam ta razsodba najviše sodnije prav nič ne imponira, in nikdar ne bomo priznali, da samo odgoja stori narodnost. „Kri ni voda“ je veliko bolj res-

ničen slovensk pregovor, in se kaže posebno v odločilnih, resnih trenutkih. Ta razsodba odpira renegatstvu vrata na stezaj, kajti vsak ki nemški zna, lahko reče: jaz sem nemški odgojen, toraj sem Nemec. Pokažejo se iz tega lahko največje absuridete: od dveh krvnih bratov je lahko eden Slovenec, drugi nemškutar, in slovenski starši imajo lahko same nemške otroke, če jih v nemške šole pošljejo. Ali ni to smešno?

Ali zamore biti tak Nemec, ki nima prav nič nemškega značaja v sebi, ki morda nemške dežele še nikoli videl ni?

Dosti je tak h nemškutarjev, ki še nemški ne znajo, ki tedaj niso „nemški izgojeni“, pa vendar jih bo „Tagblatt“ z veseljem uvrstil med „Deutsch-Krainer.“

Toda najlepše še le pride. Vselej, kedar so pri nas nemške šole ustanovljali, rekli so nemškutarji, da tega ne delajo za to, da bi nas Slovence ponemčevali, ampak le zato, da se Slovincem priložnost ponudi, naučiti se svetovnega nemškega jezika; tudi minister Stremayr je isto pesem pel pri otvorenju ljubljanske realke in Kočevarjeve nemške šole v Krškem; tudi on je rekel: „Mi vas nečemo germanizirati, ampak samo skrbeti, da se nemški naučite.“ Da je bilo vse to laž in hinavstvo, kaže se zdaj iz pisarije „Tagblatta“, ki pravi, da je vsak Nemec ali „Deutsch-Krainer“, kdor je nemški izgojen, kdor je nemške šole obiskoval!

Tedaj je pač dosti jasno, da nemške šole pri nas nimajo drugega namena, ko delati iz Slovencev — Nemce, Slovence vedno bolj v kot in v hribe stiskati, ter jim nazadnje vzeti jezik in narodnost, ter jih pripraviti za veliko Germanijo. S perfidno zvijačo nam usilujejo nemške šole, češ, naj bi se naši otroci nemški naučili, in kedar nemški znajo, reklamirajo jih za Nemce, ker so „nemški odgojeni“, ter jih slovenski domovini vkradejo, kakor so Turki krščanske otroke kradli in jih potem izgojili za janičare, najhujše sovražnike slovanstva in krščanstva! Pa Turki so to delali vsaj s silo, ljudstvo se jih je znalo braniti, ker je poznalo njih sovražni namen; nemškutarji pa pridejo s hinavskim, prijateljskim obrazom in pravijo: „Glejte, kako bo dobro, če se vaši otroci v šoli nemški naučé idt.“, kedar pa ti otroci enkrat nemški znajo, kar na mah postanejo „Deutsch-Krainer“, in ž njimi se občuje z naprejem le v nemškem jeziku od strani uradov, tako da se mora človek na zadnje te nemščine privaditi, in mu je slovensko pisanje res že težko umljivo, prvič, ker se ga ni učil, drugič ker se ni vadil ga v življenju, kajti za to skrbé že birokrati, ki so z nemčurji v zvezi, da ne vidi slovenske črke od uradov poslane. Tako se delajo Nemci, ali kakor „Tagblatt“ pravi, „Deutsch-Krainer“, tako se naš slovenski narod uničuje, in ta nemškutarska druhal sme svobodno po nas skakati in na našem životu eksperimente

Pijanec.

Našim ljudem podomačil Vilinski.

13. Stiska.

(Dalje.)

Delavci, ki so morali ž njim delati, so se jezili nad njim, nad takim grdežem in goršičem. Pretili so gospodarju, da pojdejo vsi, če tacega nemarneža ne spodi. Gospodarju že tako ali tako ni bilo dosti za tega malopridneža. Samo zato ga je bil v službo vzel, ker je poznal njegovo družino in vedel, da je njegova družina pomoči potrebna. Ko pride tedaj sobote večer, ga plača in odslovi, naj gre, kamor ga je volja. Katinka doma je željno pričakovala plačila, ker četrt leta je potekel, obrok je bil tukaj, plačati je bilo treba stanovnino. Zgubljena služba, to je bil Janku težak udarec, ves zamišljen in otožen tava domu.

Pot ga vede memo kože in ker čuje iz nje kričanje in veselo vpitje, pogleda kvišku, zagleda brinjevo znamenje, pa hajdi v krčmo.

„Samo en kozarec ga bom popil, da preženem skrb“, reče sam pri sebi, sede med žgane in pečene veseljake in sedi in pije, da zapije pamet in prislužek celega tedna. Polnoči je ura bila, ko ustane in se guglje proti domu. Katinka je bila zarad njega v smrtnem

strahu. Že dve noči dal si na pokoja, ker je neprenehoma delala, da bi za otročiče kaj prislužila. Še otroci niso šli spat, ker so čakali očeta. Čakajo in čakajo, pa ga ni, dolgo ga ni, Katinka mu gre se sinkom naproti, ali bolje rečeno, gresta ga iskat, nevedoč kod n kam. Ko ga dobita, ga prijazno spremita v hišo. Janko je bil strašno raztogoten. Katinka mu prijazno reče, naj se poda k pokoju, ker je že zelo pozno. Janko zakruli in praša:

„Kaj? kaj? praviš ti?“

„Truden si in spehan, Janko, jel od hoje, od dela; jel da greš spat? Ali češ morebiti kaj jesti?“

„Nečem!“

„Lezi, Janko, lezi; polnoči je proč in počitka si potreben, zakaj ne?“

„Poberi se mi!“ zagrmí on.

Še nekaj časa ga je nagovarjala, kar skoči pijanec po konci kakor obseden in zdijvan, prime za posodo s krompirjem in jo vrže skozi okno, prevale mizo, prevrača stole, zgrabi za palico in tolče in bije, premetava in maha, kar mu pride pod roke.

„Janko za božjo voljo te prosim, i kaj pa počneš?“ krikuje Katinka. Toda besni in zverski pijanec mahne tudi njo in jo z enim udarcem podre, da se zgrudi, in pade na tla kakor mrtva. Otroci to videti, začno kričati.

Janček se ustopi pred mamo, kakor bi jo hotel varovati, ali zanikerni oče ga zagradi za roko in vrže v kot ob zid, da otrok v nezavesti obleži. Barbka se je se sestrice svojo skrila pod posteljo.

„Jaz vas bom učil, kako se boga, hudiči! Kaj mi bote stokali in javkali prokleti tepuhi! Tiho! tiho pravim! meni nič govoriti! Jaz sem gospodar. Bil sem bogat človek, zdaj pa delam kakor dninar, pa dela iščem. Taka je, krepal bom na vešalih, če sem jo ubil, babo, naj gagem enkrat. Haha! vse je dobro, če ni še, pa bo! „Holà, le pijmo ga, kdor ga ma, mož velja“ tuli pijanec po sobi, si spodtakne in pade. En čas se pobéra, potem pa na tleh zaspi. Barbka zleze izpod postelje, prinese v korcu vode in mami lice móči. Katinka se zavé in z rahlim glasom praša:

„Barbka, kje so pa ata?“

„Tam le so, zraven klopi leže na tleh.“

„Kje pa Janček?“

„Mama, se mi zdi, da je mrtev; vidite ga, usta odpera, iz glave mu pa kri teče.“

Katinka hitro prime za glavico ubozega otroka, si jo dene v naročje, jo pomoči nekolikrat, mu omije lice in naposled se zave tudi otrok. Mati zmoči robec in mu zaveže čelo in reče otrokom:

delati, mi pa se še zdaj geniti ne smemo, kakor kažejo zadnji dnevi, ko smo bili dvakrat zapored konfiscirani!

Pa če je tudi laž, mi akceptiramo nemškutarsko logiko in etnografijo, da le odgoja naredi narodnost (čemur se bodo učenjaki gotovo smejali!), — pa potem bomo tudi lepo in odločno prosili, da se nam dajo slovenske šole, da se nam piše iz uradov slovenski, ker tako bomo varovani pred ponemčevanjem. Ako bodo pa nemškutarji zopet s hinavskim, priliznim glasom nam prigovarjali, da je koristno za slovenske otroke, če se nemški naučijo, zapodili jih bomo, kakor grde skušnjavce, rekoč: „Ali niste sami rekli, da je vsak Nemec, kdor je nemški izgojen; ali mar mislite, da bomo otroke zato v šolo pošiljali, da se naši domovini, našemu narodu izneverijo? Pojdite se solit, vi „tajč-krainterske“ prismođe, vzemite vsak en koš in pojdite s Kočevarji fige in pomeranče prodajati!“

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 27. julija.

Kakor se sliši, hoče vlada prihodnjemu državnemu zboru predložiti **postavo o rabi jezika** v šolah in pri uradih, tedaj takozvano narodnostno postavo. Taka postava bila bi zares potrebna. Pa kaj koristi, če je pa izvršujoči organi, to so uradniki, ne bodo izpolnivali! Pri nas se čisto nič ne brigajo za vse tiste ukaze, ki jim velevali rabo slovenskega jezika, tako, se bojimo, ostalo bo tudi vprihodnje. Ali ni žalostno za državo, ako se postave ne izpolnujejo po tistih, ki so v prvi vrsti poklicani, braniti njih svetost? Dokler ne dobimo bolj energične vlade, nemamo nobenega upanja, da bi mi v Avstriji pravice včakali.

V **bukovinskem** deželnem zboru prišlo je pred sklepom tudi jezikovno vprašanje na vrsto. Rumunci in Rusini so zahtevali, da se mora v vseh deželnih jezikih uradovati, namreč v rusinskem, rumunskem in nemškem jeziku, in ne samo v nemškem, kakor do zdaj.

„Otroci, poklekajmo, pa Boga prosimo za sirotleja očeta, ki so tako nesrečni.“

Zares kaj tacega videti, to mora človeku srce raznesti od žalosti. Tam leži brezvestni surovi pijanec kakor hloď, brezbožno človeče, ki je srečo cele družine zapravil se svojo lahkomišljenostjo, ktereга strast in pregreha jih je pahnila v nesrečo, sramoto in uboštvo, ki jim njih ljubezen povrača s tolikim divjaštvom — zraven njega pa kleči blaga žena, kleče nedolžni otroci, ki sklepajo in dvigajo k Bogu svoje nedolžne ročice, ki s solzami prosijo očeta v nebesih, naj se jih usmili in jim spreobrne očeta! — Kolika razlika! — Volk med ovčami.

Celo noč ni mogla očesa zatisniti uboga žena, ker je otrok ječal in stokal, rana ga je skelela tako hudo. Zmerom mu je devala na glavo krpo, namočeno v mrzli vodi in mu zavzavala bolno glavo, in ga tolažila, kakor le mati zna in ve tolažiti svoje dete, a Janko je ležal kakor štor in smrčal. Dobra žena ga je hotela spraviti v posteljo, pa se je raztegoval in brcal okoli sebe. Barbka reče materi:

„Mama, ali so ata pijani? kaj ne da so.“

„Dete moje, ata so pili žganje, slabi so od dela, pa jim precej malo škodi, zato je zdaj tako ž njimi.“

„Mama, je-li pijanost greh?“

V **Galiciji** se pripravljajo na prihod cesarja. **Rusini** se nočejo s Poljaki združiti v ta namen, ampak bodo cesarja posebej pozdravili.

Ker so se **česki** „Narodni listy“ nedavno pritožili čez svoje rojake, da preradi nemškutarijo, popriime brž „N. fr. Presse“ za to besedo, ter prežvekuje staro pesem, ki jo moramo tudi mi zmirom slišati, da Slovani sami želijo, naučiti se nemškega jezika, in da jih voditelji po sili od tega odvračajo. Iz tega pa list se ve da sklepa, da se mora vsa Avstrija ponemčiti. Ti ljudje pač ne bodo nikoli nehali, spodkopavati slovansko narodnost, ter usiljevati Slovanom svoj nemški jezik.

Izvirni dopisi.

Iz Mirne na Dolenjskem, 26. julija. Žalibog, da ne moremo mi Dolenjci skoraj nič dobrega, veselega s svojih okrajev poročati. Nevihte, požari, povodenj, grom, blisk, strela in toča, vse je letos že čez nas prišlo in opravičeno smemo reči, težka je roka božja nad nami.

Bilo je v sredo 21. t. m., ko so kmalu popoldne se temni oblaki na nebu kupičiti jeli; slišal se je še daljni grom, zmiraj se bližajoč in glasnejši, kmalu je bilo vse obnebe s črnimi strašno nevihto pretečmi oblaki pokrito; vsi smo plašni pričakovali hudega vremena, ali toče ne, kar spremenijo oblaki svojo barvo v umazani, sivi boj, — „tečja“ — je vsak izustil, in komaj je besedo izgovoril, se je pričelo neko nepopisljivo vršanje po zraku, strašanskih vihar, ki je samo v naši fari 12 kozolcev, nekaj popolnoma podrl, nastane, in kakor bi se bile zatvornice v oblakih odprle, prihrumi kakor kak slap, toča iz višine. Toča debela kakor kokošja jajca in gosta kakor megla, da je kar zrak otemnela, je začela padati, in ni bilo pol ure in bilo je vse proč.

Ves trud celega leta, ves plod, ki smo ga materi zemlji zaupali in ki je že letos posebno obilni sad obetal, vse je bilo vničeno. S tako silo je toča padala, da se na nekterih njivah še več ne pozna, kaj je vsajeno bilo. Bil je prizor, kakor bi bila velika armada s celo trumo

konjikov vse poteptala in v tla zbila. Krompir, fižol, turšica, zelje, proso, to je: kar je najvažnejša hrana našega ljudstva, je popolnoma vničeno; pšenica je komaj na polovico požeta, jara rež in oves sta še sploh stala, ali zdaj leži vse neu-miljeno sesekano po tleh, ne zrna ne pride več k pridu; sadja, da si je obilo kazalo, ne bo nič, še drevje je silno poškodovano. Vinske gorice, ki so tako lepo kazale, so do čisto vničene, in trta tudi za več let nezmožna sad roditi. Skoraj tudi hiše ni bilo, da bi ne bila toča šip pobila.

V resnici, taka nesreča je nas zadela, da si človek večje še misliti ne zamore. Kaj bo zansprej? kaj bomo počeli na spomlad? Kako preživeti se čez zimo?

Vzela je toča pričenshi se od Brezja v sv. Križki fari, dalje skozi doli proti Tihoboju, Selu, Mirni in proti Mokronogu. Naše sosedne fare St. Rupert ni nič manj zadela nemila osoda. Prosili bomo, da nam bodo vsaj kaj pri davkih pregledali in Njih Veličanstvo, naš presvitli cesar bodo gotovo odprli svojo milodarno roko, in kolikor mogoče olajšali svojim zvestim podložnim žalostno osodo.

Iz Lokeva, 26. julija. (Navadne čitalnice po Kranjskem.) Večkrat svojega popotovanja ponujala se mi je priložnost v eno ali drugo čitalnico priti in delovanje njeno spoznati. Namenil sem že o svojem času „Slovenca“ o tem napredku pisati, kar mi pa do danes ni bilo mogoče. Zatoraj prosim, da mi slavno vredništvo v svojem cenjenem časopisu toliko prostora prepusti, da vsaj nekoliko o slovenskem duhu pisati morem.

V več krajih med Slovenci sem žalibog opaziti moral, da nekatere naše narodne čitalnice še vedno nimajo pravega slovenskega duha, ter da podpirajo vedno rajši „deutsche Kultur“ nego našo književnost. — Ako prideš v prostorije slovenskih narodnih čitalnic, misliš bodeš, da si v Berlinu in da sediš v društvu „verfassungstreueren“, kajti opazil bodeš na prvem mestu nemške novine kakor: „Laibacherico“, „W. Tagblatt“, „Fremdenblatt“, „N. fr. Presse“, in če bodeš iskal slovenskih časopisov, bodeš kje v kotičku zagledal „Narod“, „Slovenca“ in pa tu in tam „Novice.“

„Je, Barbka, seveda je; vsak pijanec hudo žali Boga se svojo pijanostjo.“

„Potlej to ni prav, da ata žalijo ljubega Bohka. Kaj ne mama, ko bi ata zdaj-le umrli, kaj ne, da ne gredo v nebesa?“

Katinka se strese, kakor bi ji z nožem prebodil srce, pade na kolena, si z rokama pokrije obraz in se britko solzi. — — Proti jutru pospravi po hiši, pobere čepinje pobite posode in zgotovi zajutrk. Trepetaje čaka, da se prebudi Janko.

Janko se prebudi in jezen se od tal sko-lebā. Glava ga je bolela, bolan je bil, da je moral leč iti. Začuden gleda okoli sebe, si mane oči in misli, kaj bi se bilo ž njim godilo. Bledo lice njegove žene, v kotu jokajoči otročar se zavezano glavo, pa dekletce, ki se je boječe skrivalo pred njim, vse to mu je hitro pojasnilo, kaj je počel. No, pa drugekrati se je Janko kesal, ali zdaj se ni več kesal. Kleče in grozno robantil, zmerjal in psoval ženo in otroke, preklinjal sebe in celi svet. Zastonj ga je mirila in tešila njegova blaga žena, za-stonj ga prosila, naj se ne togoti, on je ni razumel, on ni mogel doumeti, kako more ona še prijazna biti do njega, do človeka, ki je izvržek ljudi in zaničljiva smet. Zdaj je še le razsajal po hiši kakor spuščena zver, podil otroke in jih pretepal brez uzroka in brez

usmiljenja, zlasti dečka ni mogel trpeti, ktereга je večkrat nevarno pretrl. Ubogo dete je strahu koprnelo in po celem životu se zganiło, če je oče samo spregovoril. — Nekega dne pa, ko oče spet nadelan domu pride, pobegne deček od hiše in se več ne povrne. To je hudo zaskrbelo očeta in mater, ker nista vedela, kam je otrok prešel. Mati je bila neizrečeno žalostna, tako da od žalosti sama zbolí, tako da vročinsko bolezen dobi.

Ubožni zdravnik pride, zmiguje z ramama, ker ne more umeti, zakaj nesramni pijanec tako nečloveški ravna z dobro ženo, zakaj ji dela toliko skrbi in toliko žalosti. Katinka je zgubila zavednost, pa je bleda in zmešano govorila samo od moža, od zgubljenega otroka, pa Boga je prosila zmeraj za obadva tako lepo, tako goreče, da so celo zdravnika solze posilile.

Najbolj žalostno in siromašno je bilo pa gospodarstvo. Janko je pohajal brez dela, ni hotel več delati in kader je res kaj dela dobil in kak sold zaslužil, se mu v roki še ogrel ni, tako hitro ga je pogual. Domu nikdar ne beliča ni prinesel. Dokler je bila Katinka zdrava, da je mogla delati, je še marsikaj zaslužila, da so imeli, kar je bilo treba. Zdaj pa, ko jo je huda bolezen položila, da se premakniti ni mogla, zdaj je pa stiska nastala, velika vbož-

Ako tukaj poprašš ktere ga g. predsednika ali tajnika, zakaj da imajo samo dva slovenska časopisa in toliko nemškutarskih, dobiš odgovor: „ker nam blagajna ne dopušča.“

Jaz nisem nasprotnik temu, da se nemškutarskih časopisov ne eden imeti ne bi smel, kajti tudi njih pisarija ktere ga mika; zavzel sem se pa zelo, da je število slovenskih časopisov vedno manjše kakor švabskih. Če pridejo trije Slovenci v čitalnico, moreta le dva brati slovenski časopis, tretji mora pa gledati in čakati, da ona dva prebereta. Zakaj se ne bi več slovenskih časopisov naročilo? Saj jih več izhaja. S tem bi jih tudi bolj podpirali, in k njihovemu izboljšanju pripomogli. Tudi hrvaški časopis „Obzor“ priporočal bi Slovincem, da se bolje seznanijo z brati Hrvati.

Priporočam Vam tedaj, podpirajte svoje časopise, spoštujte svoje branitelje, dajte priložnost kranjskim Slovincem, da bi se spoznali z goriškimi, štajarskimi in istrijanskimi Slovenci kakor tudi z brati Hrvati. A.

Iz Št. Ruperta na Dolenjskem, 24. julija. Liberalni gospodje deželne zbornice, ki ste nedavno vključili v jednatim tehtnim ugovorom narodnih poslancev sprejeli postavo za odpravo duhovenske bire, hitite le z družimi enacmi postavami na dan, da z njimi našega ubogega kmeta ne le globokeje v revščino potisnite, marveč ga na ta način naravnost s silo od njemu tolikanj ljubelega domačega ognjišča po svetu požene! Če imate gospodje kaj srca za Dolenjca, čigar vino, katero on s tolikim trudom prideluje, tudi vi pijete, ter sploh njegove krvave žulje tudi vi uživajte, slušajte!

Dne 21. t. m. popoldne o 3/4 na štiri se po krasni in rodovitni šentrupertske dolini na mah zmračilo, v temnih oblakih začne vreti, za tem sledi velikanski piš, po katerem začne v redkih debelih kapljah dežiti, v bližnji vasi trešči brez škode in zdaj vsuje se suha kot oreh debela toča, opustoši popolnoma lepe in obilne letošnje poljske pridelke kolikor jaz danes vem: po Pijavicih, Bistrici, Št. Rupertu, Veseli gori, Straži, Trsteniku, Zabuknji, ter pokonča poleg tega popolnoma vinske gore, Apnenik, Ravnik, deloma Okrog, Gobco in Zadrage, po katerih gorah ravno najbolje vino pri nas raste. Škode po toči učinjene ne bodem

zda cenil, le rečem: prizor, ki se po imenovanih krajih danes našim očem podaja, je pretresljiv, za dotične kmete obupljiv; ti naši farani, ki so bili še pred eno uro v nadi najboljše letine, hodijo zdaj z bledim obrazom, obešenimi glavami po polji ter se le poprašujejo: kdo nam bode v tej sili in bedi pomagal? Da bodo nesrečnežem po moči pomagali rojaci, v katerih žilah naša kri teče, o tem ne dvomimo, da bi njim pa nemškutarski poslanci deželne zbornice s postavami, kakor je imenovana, tako pretežkega državnega bremena ne množili, jih ponižno prosimo.

Iz Gorenjskega, 23. jul. (Vesteneck.) Mislili smo, da zdaj, ko vlada sama med strankami ohranjuje blagovoljno nevtralnost, bodo tudi njeni služabniki, razni uradniki, opustili sovražno ščuvanje zoper ogromno narodovo večino na Slovenskem; — ali temu ni tako! Dokaz temu so korifeji nemškutarske stranke, ki so skoraj vsi ravno uradniki, med njimi v prvi vrsti Kaltenegger in slaboglasni Vesteneck. To je cvet birokratov, kakoršne je izredila liberalna doba, kateri še zdaj, v popolnoma premenjenih časih, ne opuste tega, česar so se navadili, žaljenja mirnega, zatiranega naroda, med katerim živijo, kateri so se kar vjedli in zagrizli v svojo herostratično delovanje. Le o poslednjem Vestenecku bi rad besedo spregovoril.

Bival sem dalj čase na Dolenjskem, in po pravici rečem, da je ni bolj zoperne osebe ne samo v njegovem „pašaliku“ litijemskem okraju, ampak na celi dolenjski strani, kakor je on.*)

Videl sem pač mirne, poštene slovenske može, ki so v tihi jezi pesti stiskali, kadar se je zvedel zopet kakov čin iz njegovega birokratičnega samosilstva, posebno ob času volitve v deželni zbor. Ali je to v čast uradniškemu stanu? Ako je stari renegat Dežman po vsem Slovenskem znan in sovražen, — nič ne dă; toda c. kr. uradniška oseba, ki bi morala biti nad strankami, to je drugače — to ne gre!

Zdaj ta večni poročevalec nove zaušnice

*) Litijški „Glockensteher“. Ime je dobil od tega, ker je točno kakor železniški sluga ob prihodu vsacega vlaka stal pri zvoncu postaje in s temnim pogledom izpod čela opazoval prišlece.

daje lojalnemu narodu slovenskemu. Ni zadosti, da je popačil kupčijsko zbornico, da je deželni zbor ponemškutartil, da je šolsko postavo pri nas še bolj centraliziral, zdaj zopet skuša župane še bolj spraviti v oblast okrajnih glavarjev, da bi ne bili nič drugega več ko njih hlapci in kimavci. Po marsikaterih krajih že zdaj niso mogli dobiti sposobnih mož za županstvo, ker vsak se je bal šikaniranja okrajnih glavarjev, — kdo bo pač še zdaj se v to podajal! S tem hoče le namen doseči, da povsod spravi svoje kreature do županstva.

Prašam, ali slavna vlada ne vidi pogubljivega, sovražnega delovanja tega malo skušenega mladenca, ki v svojem slepem sovraštvu med narodom našim le nesrečne poskuša delo, kateri ustavne pravice naroda našega za to gazi z nogami, da bi više splezal? Ali slavna vlada ne ve, da mora tako ravnanje uradnikov ves uradniški stan pristuditi, da zamore nji sami na kvar biti? Ali nimajo okrajni glavarji ničesar drugega opraviti, kot narodu našemu pogubljivo politiko uganjati? Quous-que tandem?

Z Novega mesta 25. julija. (Učiteljska konferenca v Novem mestu.) Ker je bila konferenca učiteljev novomeškega okraja 21. t. m. po vsem izvrstna, naj blagovoli slavno vredništvo „Slovenca“ le nekoliko o nji v svoje predale sprejeti, kajti obširneje in natančno bode gotovo v šolskih listih čitati.

Koga bi ne veselilo, ko so minoli časi, da bi morali še pri učiteljskih konferencah nemškutarski živeli podpirati. Res veseli bili so vsi učitelji, ko je pozval c. kr. okrajni šolski nadzornik A. Derganc jih iz svojega okraja k tako mikavni skupščini, in to že na popoldne prejšnjega dneva 20. t. m. in sicer za to, da so se učitelji z nadzornikom vred poklonili visocemu gospodu c. kr. deželnemu predsedniku g. A. Winklerju ter mu lepo spomenico izročili. Gotovo je radosti se smejala srce vsakemu, ko je videl in slišal besede tako visokega gospoda govoriti v gladki slovenščini. To je napravilo pri vsakem globok, nepozabljiv vtis.

Kakor pri sprejemu učiteljev, isto tako je v domačem jeziku gospod deželni predsednik sprejemal in ogovarjal vse uradništvo in meščane ter vse, koji so se mu pokloniti prišli.

nost, največje siromaštvo je bilo v hiši. Barbka je morala biti pri bolni materi, da jim je stregla in pa, da je varovala svojo mlajšo sestrice Maričko, ki je bila tudi bolna. Zato tudi Barbka ni mogla nič zaslužiti. Janček je pobegnil, oče pa, nevreden tega častitega imena, ta ne sramnež se je klatil po cestah, pohajal po krčmah. Po dva, po tri dni ga dostikrat ni bilo domu in kadar se je pritepel, ni bilo nobene pomoči od njega, saj ni prinesel ne enega božjaka, nič, kaj se pravi nič. Samo zato se je privlekel, da je po hiši rentočil, zmerjal bolno ženo in otroke suval.

Katinki se je toliko na bolje obrnilo, da je mogla s postelje vstati; še nikdar ni bila tako slaba, da bi stopati ne bila mogla, zdaj se je premikala oprijemši. Bledo lice ji je potemnelo skoro bolj na rumenkasto. Kdor bi je ne bil poznal že prej, prisodil bi ji bil dvajset let več, tako jo je bolezen vzela. Toľiko da so jo noge nosile; šla je kakor senca; potrebovala bi bila boljše hrane, pa kdo ji je bo dal? Znanca od svojih ni imela nobenega, pa bi ga tudi prosila ne bila, ker jo je bilo sram zavoljo svojega moža. Kader je pomislila na njegovo življenje, zakrvavelo ji je ranjeno srce in skoro obupala je, da bi ga videla kdaj

spreobrnjenega in poboljšanega. Samo nje mati je vedela za njeno veliko nesrečo. Zmeraj je silila v hčer, naj pusti malopridneža, pa Katinka je odbivala take svete odgovorivši, da to nikakor ne gre. Zapuščena je bila tedaj popolnoma od vseh. Edina tolažba in veselje ji je bila nje hčerka, mirna in skromna Barbka, zalo dekle, ki se je nedolžno razcvetala kakor roža, ki je bila tako poslušna in ubogljiva, da je uganila vsako željo svoje matere. — Na zidu je bil altarček, naredila ga je bila Katinka in sestavila iz lepih podob. Tukaj pred njim je goreče molila za spreobrnjenje moža; tukaj je na pomoč klicala Bogorodnico; pred njo je poklekovala z otroci, ki je zavetje grešnikom, naj ji pomaga v veliki potrebi. Pa tudi to domačo pobožnost je grdi pijanec kalil, ker je nekoč vse razmetal in razbil. Zdaj je bila samo še podoba Matere Božje. Potreba je prihajala vedno večja, kaj je htela? prodati je morala podobo, da si tudi ji je bila nad vse ljuba. Pa kolikor pomaga kozarec vode na velik ogenj, toľiko je izdal tudi ta neznanči iztržek pri toľiki siročini. Ni bilo drugače pomagati, Barbka je šla po hišah, prosit je šla za svojo bolhno mater. Sprva je res precej dobivala, potlej pa zmerom manj, bolj po red-

kem in na zadnje ji ljudje niso hoteli več dati. Ozmirjali so jo, pa rekli, da je lena potepulja, ki raje brez dela postopa, mesto da si pošteno zasluček poišče in da naj služi gre tako jonda. Ubogi otrok je plakaje tožil in pravil, da ne more iti v službo, ker ima bolno mater doma pa bolno sestrice. Trdosrčni ljudje so se ji pa smejali, se iz nje norčevali, češ, da se ji le tako delat toži, da je tako navihana in pretkana. „Le pogledajte jo,“ so dejali, „kako si zna pomagati, še lagala nam bo tukaj; ne bi mislil, ako ji gledaš v golobje lice, da je že namazana z vsako mastjo, da ima take za ušesi. Kaj? tako mlada, pa že beraiš?“ — Na misel pa nobenemu ni prišlo, da bi se bil prepričal, je li res to, kar dekle pravi, zakaj tako ima ravnati, kdor ima kaj ljubezni do bližnjega. In tako se je sirota skoro vselej vračala domu, brez kakega solda, brez skorjice kruha, tako da je bil stradež silno velik. Janko je skrbel sam za-se, za druge se ni zmenil. Prodati ni bilo ničesa, obleka jim je bila borna in tanka; pravo pomankanje vsega, da so kar lakote medleli. Na vse to pa še Marička, najmlajši otrok, nevarno zbolil. Janko, surovodušni oče, je bil prav nejevoljen in dejal je: „kaj ti je bilo

Godba meščanov vrstila se je s pevci čitalnice in vsi so svojo nalogo rešili izvrstno ter častno zá-se in za Novomesto.

Po dovršenem sprejemu podala se je ogromna množica z bakljami in lampijoni v prostore k Brunarji, kjer so se vršile napitnice in petje narodnjakov do jutra (21. t. m.) Nemčurjev pa ta večer ni bilo v Novem mestu ter so se v kote poskrili ali k večjemu skozi okna srpo kukali.

Drugi dan ob 9. uri pričela se je učiteljska konferenca, pri kateri je nadomestoval in zastopal c. kr. okrajnega glavarja gospod c. k. komisar grof Marenci. Pričetek bil je govor velečenjenega gospoda c. kr. okrajnega nadzornika, ki je spominjal se na preteklo leto, ob kojem času se je preseljavljala 25letnica zarčenja Njih Veličanstev, da letos pa zaroka svetlega cesarjeviča Rudolfa, ter se je v to veselo oglasilo učiteljstvo s skratnem „živijo“ in na to zapelo cesarsko himno. Po tem pričel se je dnevnored ter referiralo se vse v našem maternem jeziku. Debat, ki so bile zelo zanimive, se je vdeležilo več učiteljev. Konečno je bilo več nasvetov in posvetovanj o raznih tvarinah. Vse se je vršilo mirno in vse v slovenskem jeziku.

Po tem se je zbralo vse učiteljstvo v prostorih pri Brunarji, kamor je bil prišel tudi grof Marenci in gospod c. kr. okrajni nadzornik. Vse je bilo veselo in taktno. Posebna pohvala gre pa gg. učiteljem pevcem, ker so družbo po vsem razveseljevali. Na večer razšlo se je učiteljstvo mirnim a veselim potom.

Domače novice.

V Ljubljani, 29. julija.

(Konfiskacija) je zadela „Slovenca“ dva krat zaporedoma, ker državnemu pravdniku (in menda tudi namestniku odsočnega deželnega predsednika, gosp. Scöpplnu) naši odgovori na pisarije nemških listov o dogodbi v Medvodah in o izmišljeni dogodbi v Loki niso bili po volji. Ta čin državnega pravdnika je v očitno škodo našim bralcem, katerim mi ne moremo nadrobneje popisati teh dogodeb in

treba, nepridiprav, kdo bo prestajal tega veka. Dete je bilo jako bolešno in slabo. Na zdravila še misliti ni bilo, kdo jih bo plačal? Pa je vekalo in upilo celi dan od lakote in bolečine. Janka je to še bolj dražilo. A sirota mati je morala gledati, kako ji otrok pred njenimi očmi koprni in mrli. Žalovala je in tople solze so ji oči zalivale in kadar je slišala, da ji ubogo dete upije, dejala je ihtéce: „mila siročica moja, ko bi te mogla nasititi s krvjo iz svojega srca, Bog ljubi ve, da bi rada to storila.“ — Bil je že drugi dan, a v hiši ni bilo najti ne koščeka od božjega daru. Stori se večer. Pa Janko prikorati pozno domu, razjarjen in raztogoten, pa zareži nad njo: „Katinka, daj mi kaj jesti!“

„Ljubi moj,“ odgovori bolna žena koprneča, „rada bi ti dala, ko bi le kaj imela. Že od včera nimamo ne drobtinice od kruha pri hiši, sam Bog ve, kako se bomo lakote oteli. Ne posodi nam nobeden ne, dá nam nobeden, ako pa prosimo, nam pa vrata kažejo.“

Janko sede k mizi, se nasloni na roke in misli na tistem, kaj bi bilo storiti. Ustane, pa gre. Čez dve uri je spet tukaj, pa lej ga! je li prosil? ali ka-li? — domu prinese nekaj deset c. V nizki čumnati je ležal pa stokal bolni otrok; mati pa Barbka ste klečali in molili pri njem.

(Da'je prih.)

lažjivih novic, ker se nam bi bilo zopet bati konfiskacije. Tudi v drugem smo zelo zaostali, ker imamo celo kopico zastaranih dopisov in novic, posebno o potovanji našega deželnega predsednika po Dolenjskem in drugo, kar zdaj ne bo moglo priti na dan. Tudi poročila z deželnega zbora so zaostala, da bodo vso vrednost zgubila, ravno tako druge mikavne novice — sploh, državnega pravičništva č n nam je vso štrono zmedel o tem živahnem času. Naj nam častiti bralci odpuste to in verjamejo, da se trudimo ogibati se vsega, kar bi državnega pravdnika rahle čutnice in postav po naši že dobro izkušeni pameti razdražiti utegnilo, pa kakor se vidi, gosp. Peršetu še zdaj ne moremo vselej po volji pisati. Morda bo kmalu drugače. — Reklamacije za neprejete liste naj se toraj pošljejo državnemu pravdniku, ne nam, ker on ima vse liste. Pritožbo bomo — se ve da — vložili zoper konfiskacijo, ker ne moremo umeti, zakaj bi ne smeli o zadnjih dogodbah govoriti tudi mi, če vsi listi pišejo, nemški nas pa kolikor moč surovo napadajo in obrekujejo. — Ljudje, ki so brali oba zasežena članka, so rekli, da se jim nobeden ni zdel nevaren, in to nas je jako potolažilo.

(Konfisciran.) Ravno pred sklepom lista čujemo, da je današnji „Narod“ zasegla nemila roka državnega pravdnika. Res rodovitno leto.

(Slana.) O sv. Jakobu sicer navadno ne vemo o slani poročati, — vendar pa gre danes govorca po vsi Ljubljani, da je slana vzela glasovitega Hans Krausa. Da bi nam slana nikdar večje škodi ne prizadela.

(Za subdiakone) so mil. knez in škof v stolnici posvetili gg. bogoslovce četrtoletnike in 4 tretjeletnike. Vponedeljek so jim podelili diakonat in jih v torek v mašnike posvetili.

(Vabilo.) Na korist po toči poškodovanim našim rojakom napravijo národna društva ljubljanska izredno veselico v nedeljo dné 1. avgusta na vrtu ljubljanske čitalnice. Program zabavam: I. Program pevski: 1. Veit — „Praga“, zbor. 2. Tovačovsky — „Pozdrav deklici“, zbor (nov.) 3. Dav. Jenko — „Vidov dan“, zbor. 4. Hajdrih — „Hrcogovska“, zbor (nov.) 5. Tovačovsky — „Na gorah“, zbor. 6. Bendl — „Svoji k svojim“, zbor. Vse izvršuje čitalniški pevski zbor. — II. Program telovadni: Arabske piramide. 1. Trije oroslani. 2. Oltar. 3. Herkulov spomin. 4. Križ. Predstavljajo Sokoli. — III. Loterija z mnogimi lepimi dobitki vrši se ob 10. uri. — IV. Program godbeni: 1. „Lepa naša domovina“, — popotnica. 2. „Slavjanska overtura“ od Titlisa. 3. Četvorka iz operete „Boccacio“. 4. „Zadnji čas Zrinskoga“ od Zajca. 5. „Obsedanje pri Zaidi“ iz opere „Zaida“ od Pobrella. 6. „Felicitas“, polka Française od Zörnerja. 7. Operni potpourri, od Zörnerja. 8. „Boccacio“, — popotnica. Vse izvršuje mestna godba. Začetek ob 7½ uri zvečer. Vstopnina za osobo: 30 soldov, brez omejenja dobrovoljne radodarnosti. — Ako bi bilo vreme neugodno, se odloži ta večer veselica, in se po plakatih in časnikih naznani prihodnja.

(Poziv za spominek) velečastit. rajncemu škofu Tržaško-Koperskemu gospodu dr. Jerneju Legatu. Od gosp. Antona Zarnika, župnika v Naklem, nam je po gosp. dr. Jan. Bleiweisu došel sledeči poziv, kateremu srčno želimo, da bi imel dober vspeh. Poziv glasi se tako-le: 12. dne svečana preteklo je že 5 let, kar je nemila smrt vzela nam visokočast. škofa Tržaško-Koperskega, gospoda dr. Jerneja Legata, našega odličnega rojaka, čegar

zibelka je tekla v preprosti kmetiški hiši v Naklem, prijazni gorenjski vasi moje fare nad Kranjem. Kdo tedaj more mojim faranom zameriti, da bi v svoji farni cerkvi imeli spominek, ki bi tudi potomcem kazal, da v njihovi vasi se je rodil mož, ki je po svojem velikem talentu, po svoji gorečnosti za slavo Božjo in po svojem živem patriotizmu do domovine svoje in habsburške monarhije, dokazanem tudi v jako razburjenih časih na obalah Adrije, došel na visoko mesto, katero le malo-kdo doseže, odlikovan od sv. očeta papeža samega in od presvitlega cesarja. O njem res velja, kar o sinovih naših deželanov poje naš Koseski: „Mitra kinči modroglavo, papež piše „ljubi brat“, in: „cesar clo ga čisla sam“. Ali ni po vsem tem popolnem upravičena in velike hvale vredna želja, da farani moji hrepenijo po tem, da se toliko zaslužnega gospoda podoba ohrani v spominku, stavljem v cerkvi njegovega rojstnega kraja? Ker pa njih denarna moč ne zadostujejo, da bi se preblagemu škofu postavil dostojen spominek iz marmeljna, zato se z vljudno prošnjo obračam do vseh prijateljev in častiteljev ranjcega škofa v škofiji kranjski, tržaško-koperski in goriški, pa tudi drugod bivajočih, naj blagovolijo z doneski pripomoči do tega, da kmalu dobimo za cerkev in državo našo zaslužnega škofa vreden spominek.

Ko se bode po doneskih, ki jih bodem rad razglašal, videlo, da je naredba spominka gotova, bode se volil poseben odbor, ki bode to stvar v roke vzel, da se dostojno in kmalu reši. Topio tedaj prosim dobrovoljnih doneskov!

Dozdaj so mi za spominek izročili ti-le gospodje: P. Herman Venedig 2 gld., Janez Klapčič, župnik v pokoji 2 gld., Jakob Aljaž, župnik na Dobravi 1 gld., R. Frank, župnik v Tržiču 1 gold., Jurij Krašovic župnik v Šmartnem 2 gld., Matija Zarnik, kaplan v Šmartnem 1 gld., Franjo Kregar, kaplan v Kranji 1 gld., Jan. Grčar, kaplan v Dupljah 1 gld., Alojzi Simec, posestnik v Tržiču 50 kr., Franc Bohinc, župnik v Križah 1 gld., dr. Jan. Bleiweis v Ljubljani 5 gld. in 5 gld. dodaja tudi podpisani

Anton Zarnik, župnik v Naklem
(Naklas, Post Krainburg.)

(Izlet tiskarjev v Loko.) Po groznih poročilih H. Krausa, da v Loki turiste pobijajo, se ljubljanski tiskarji niso dali ostrašiti, ampak so naredili v nedeljo izlet v Loko. Tam so bili prav prijazno sprejeti, tako da ne morejo prehvaliti Ločanov, kako so priljudni in dobri ljudje. Zabavali so se z Ločani najbolje, in nobenemu tiskarju se ni las skrivil, čeravno je bilo tudi nekaj demcev vmes. Se ve da so se pa tudi po tem obnašali. Taka je, spodobno se obnašaj, pa respektiraj narodno šego in narodni jezik, in bodi prijazen z ljudmi, pa boš videl, da so naši Slovenci najboljše dušice. Kdor je z ljudmi, ga bodo povsodi radi imeli, kdor pa deželo in narod zaničuje, ter se ne-spodobno obnaša, naj ne zahteva, da bi ga ljudje po rokah nosili!

Razne reči.

— Cesarjeva 50letnica bode letos 18. avgusta in v poslednjem mestnem zboru Dunajskem se je že volil odbor 18 členov, kateri naj ukrene priprave k dostojnemu poslavljenju 50. rojstnega dne presvetlega cesarja Frančiška Jožefa I.

— Za stolnega prošta v Gorici je imenovan v Slovincu že naznanjeni državni

poslanec in profesor bogoslovja prečast. g. dr. Valussi.

— V Trebnjem je ubila strela tesarskega mojstra J. Javorška s Sotle in omamila mlinarja, kateri bode tudi skoraj gotovo umrl, ko sta v mlinu na Temenici tečaje popravljala.

— Iz Hotiča se nam piše: Toča, kakoršne prinas nihče ne pomni, je pobila 21. t. m. popoldne ob $\frac{1}{4}$ vse, kar je na polji. Pa ne samo sadeže, ampak tudi vse strehe s skalicami ali z opeko krite so pokončane; kokoši je pobijala, ljudi do krvavega ranila. Streha mojega farovža in mojega hleva ne drži nobene vode, dež pa lije, de je joj, stropi so premočeni in teče mi v sobe, pa si pomagati ne morem. Toča je bila debela najmanjša kot oreh, največja kot pest, ena je tehtala $14\frac{1}{2}$ deka, se ve, da ni moglo nič celega ostati. Prosim, pobirajte tudi za moje farmane po „Slovincu“, morda se bo našel kak prijatelj, katerega bo naša nesreča ganila.

— Nagrada, ki jo razpisuje „slovensko literarno društvo na Dunaji“, „Slovensko literarno društvo na Dunaji“, je v svoji zadnji seji 8. julija t. l. sklenilo slaviti spomin tisočletnice, kar je bil uveden slovenski jezik pri službi božji, s tem, da se razpiše nagrada 60 goldinarjev za najboljši spis, ki bi rešil sledeča vprašanja o slovanskih pismih: A. Glagolica in cirilica. a) Postanek in medsebojne razmere glagolice in cirilice. b) Kje se je rabila, kje se še rabi in kako se je spremenila cirilica pri posameznih slovanskih narodih? c) Kje se je rabila, kje se še rabi glagolica in ali bi ustrezala današnjim potrebam? — B. Cirilica in latinica. a) Zgodovina latinice pri Slovanih. b) Ktera latinica je bolj prikladna slovanskim jezikom? c) Kako naj se cirilica prikuje za slovenski jezik? — Kdor reši polvoljno vsa ta vprašanja ali vsaj zadnji dve, oziraje se na prve štiri točke, temu se ima podeliti omenjena nagrada. Rokopisi naj se blagovoljno pošiljajo vsaj do konca januarja 1881 brez podpisanega imena, ktero naj se priloži v zapečatenem listu, po naslovu: „Slovensko literarno društvo na Dunaji, Wien IV. Wiedner-Hauptstrasse 40. III. Stiege 43.“ — Prisojena nagrada izplača se o veliki noči 1881 leta. Na Dunaji 1. avgusta 1880. Odbor.

— Za kanonika pri sv. Jeronimu v Rimu je na mesto ranjkega dr. Voršaka izbran gosp. Andrej Friš, župnik v Matičevcu.

— Piše se nam iz loškega sodnijskega okraja, da tamošnja c. k. sodnija na vse kraje pošilja nemške dopise in odloke, tudi strankam, ktere so nemškega jezika popolnoma nezmožne. Tako se je že večkrat zgodilo v neki fari, v kateri razun župnika samo eden nemški zna, tako, da mora ubogi kmet celo uro daleč letati, da dobi katerega, ki bi mu raztolmačil „šrifte“ in „urteljne“. Briči, ki jih okrog nosijo, sami ne znajo in ne vedo povedati pravega. (Tako naj se naznanijo vse c. kr. sodnije in davkarije, ktere ne izvršujejo §. 19, da se nam v našem deželnem zboru ne bo, kakor v štajarskem, dal odgovor, da so uradniki vsi slovenščine zmožni in tudi slovenski uradujejo. Vredno.)

Deželni zbor kranjski.

Trinajsta seja 12. julija.

Med peticijami je prošnja mestne občine kamniške za dovoljenje 25% doklade na užutino od mesa in da bi dežela dva mosta prevzela v oskrbovanje.

Poslanec dr. Poklukar odstopi od svojega mandata kot deželnega odbornika namestnik.

Poslanec gosp. Potočnik poroča o deželno-kulturnih zadevah in o shodu strokovnjakov k posvetovanju zavoljo ljubljanskega močvirja.

Po vladi predložena postava o povzdigi ribštva se sprejme po kratkem posvetovanju in nekaterih preuredbah.

Poslanec vitez Gariboldi poroča v imenu gospodarskega odseka o deželnih priredbah zaradi vojaških stanovanj in nasvetuje, naj se ljubljanskemu mestu ponudi, da zida vojašnico za deželne brambovce, ter se mu za stavbeni kapital, ki se določi s 40.000 gl., dá poroštvo skozi 25 let po 5% dohodnine.

Vesteneck nasvetuje, naj bi se, ker deželi nikakor ne kaže, da bi sama kasarno zidala, dovolilo mestu $5\frac{3}{4}$ % dohodnine od kapitala. Lašan pa nasvetuje, naj bi se garantiralo 6%, kajti ako mestu ne bode kazalo, ne bode hotelo zidati vojašnice. Stroški so pri vojašnici za popraviljanje dosti večji, kot pri vsaki drugi hiši. Dr. Schrey podpira Lašanov predlog.

Poslanec Klun pravi, da tu morajo poslanci v prvi vrsti pred očmi imeti korist dežele, potlej še le ljubljanskega mesta. Mesto Ljubljana ima od loterijskega posojila zdaj dovolj denarja, tako, da ne vé kam z njim in bode lahko jako veselo, ako ga spravi po 5% varno v shrambo. Denarja je za varne procente dandanes povsod obilo. Česke posojilnice, ljubljanska hranilnica, sploh vsi denarni zavodi pomanjšujejo obresti.

Poslanec Detelja pravi, da je še dvomljivo, ali res mora zidati dežela vojašnico ali ne. Največji interes ima gotovo ljubljansko mesto, da se zida vojašnica. Ako je ne bode hotelo mesto zidati, potem se bode našel že kak drug, ki jo bo zidal.

Vesteneck pravi, da se on zavaruje, da bi bil on govoril v interesu mesta, on, da je le govoril na korist dežele, baron Apfaltrern pa, da se sme dati poroštvo za obresti samo za kapital, ki se bo porabil za zidanje, a nikakor ne tudi za popravilo. Da bi se pa več garantiralo ko 5%, zato tudi on ni, kajti denarja je dandanes obilo dobiti. Vit. Gariboldi nasvetuje, naj seja preneha, da se odsek pomeni.

Ko se seja zopet začne, izjavi vitez Gariboldi, da je odsek sklenil dovoliti namesto 5 procentov $5\frac{3}{4}$ %.

Poslanec Klun pravi, da je ravnanje deželnega zbora res „unicum“. V odseku se je enoglasno sprejelo 5%, a zdaj se, ne da bi se bilo v debati kaj odločnega zvedelo, ne da bi se bil kak nov nazor slišal, preneha seja in odsek je sklenil čisto kaj drugega. Pač se bode svet smijal, kako se dela v kranjskem zboru.

Dr. Poklukar nasvetuje, naj se dovoli samo 5%. Poslanec Pfeiffer izjavi, da je v odseku glasoval zoper to, da bi mesto zidalo, ampak hoče, da zida dežela sama, ali pa doplačuje. Tudi Vesteneck protestuje zoper to, da bi zbor sam sebe smešil.

Poslanec Detelja izjavlja, da so vsi udje narodne stranke glasovali za to, da se dovoli samo 5%.

Za Lašanov predlog glasujejo samo Lašan, Dreö in Schrey. Odsekov predlog za $5\frac{3}{4}$ % se zavrne in sprejme se predlog dr. Poklukarjev, naj se dovoli 5%. Dr. Deu poroča v imenu gospodarskega odseka, o načrtu deželnega odbora o požarnem čvarstvu in o gostilnih družbah na Kranjskem. Deu govori ali mrmlja kakor po navadi tako tiho in zaspano, da je za poslance in občinstvo popolnoma nerazumljivo. V specialni debati se nasvetujejo mnogi popravki in končno se postava sprejme.

Baron Taufferer nasvetuje v imenu gospodarskega odseka o postavi zadevajoči vplačanje doneskov v penzijski zavod od strani ljudskih učiteljev prihajajočih iz druge kronovine.

O poročilu finančnega odseka zaradi bolnišnične podružnice na Poljanah, popraviljanji stare norišnice, razširjenji deželnih dobrodelnih zavodov in o zidani norišnici na Studencu nasvetuje odsek, naj bi se mrtvašnica v tej norišnici, za ktere zidanje je deželni odbor odmenil 3300 gl., za zdaj še ne zidala.

Tu pa se oglasi gosp. dr. Bleiweis in se krepko potegne za to mrtvašnico, ktera je tem bolj potrebna, ker pri D. M. v Polji nobene ni in morajo mrličje pod milim nebom pregledovati; pregledan pa mora po postavi biti vsak umrlj blazni. — Iste misli je tudi dr. Vošnjak in vladni zastopnik vit. Stöckl, kateri v imenu vlade priporoča zidanje mrtvašnice.

Odsek po kratkem posvetovanju spremeni svoj predlog tako, da naj se mrtvašnica zida a le z zneskom 1500 gl. po takem načrtu, da se bo dala pozneje, če bo treba, razširiti. Ta predlog z vsemi drugimi obvelja.

Na vrsto pride poročilo gospodarskega odseka o dr. Bleiweisovem predlogu postave, s ktero bi se dala županom pravica omejevanja ženitev beračem in slaboglasnim ljudem. Na poročevalca stol zleze Vesteneck, ki je večinoma nemškutarsk poročevalec, in vname se precej živahen razgovor.

Prvi govori za sprejem postave g. Klun, ki pravi, da si bode narod to zasedanje deželnega zbora prav dobro zapomnil. Vse, kar se je sklepalo tu, bi nalagalo, če se potrdi od vlade, občinam le bremena, a ta edina postava, ki bi kmetskim občinam stanje nekoliko olajšala, ta naj se vrže pod klop! Odsekovo poročilo pravi, da ta postava nasprotuje duhu ustave, pa to ni res. Ustava nima s tem nič opraviti, če se beračem omeji ženitovanje. Marksiteri, ki po ženitvi zabrede v dolgove in bedo, bil bi hvaležen, ko mu bi se bilo zabranilo ženiti se. Osebna svoboda se tu nič ne omejeva, in ko bi se prav, saj se tudi pri vojaki, kjer se sme samo gotovo število ženiti. Ako se reče, da bodo župani samovoljno ravnali, odgovori se lahko, da to ni mogoče, saj je vsakemu pritožba do deželnega odbora prosta. Poročilo trdi, da ni upati, da bi dobila ta postava najvišje potrjenje; a to ni vzrok, da bi se postava ne sklenila. Kar se tiče širjenja nemorale, trdi govornik, da ve iz matrik, da so se od tistega časa, kar je vsakemu svobodno ženiti se, nezakonski otroci pomnožili. Vse občine na Kranjskem bodo z veseljem pozdravile novico, da je postava sprejeta.

Poslanec Lukman ugovarja temu, češ, da ta postava nasprotuje človeški svobodi. Revščini je krivo pomanjkanje dela in nezakonskih otrok je navadno med hudodelniki največ.

Poslanec Pakiž pravi, da je z veseljem slišal o tej postavi, da se bode že vendar enkrat zabranilo postopacem in beračem ženiti se. A žalibog njegovo veselje ni dolgo trajalo, ker čuje, da so oni gospodje (nemškutarji) zoper to. Žal mi je bilo slišati, da se noče dati županom in občinskim zastopom te pravice, kajti mogli bi ravnati „samovoljno“. Tedaj deželni zbor in odbor v svoji večini varuje postopace in berače in take golazni človeške družbe; postopacem verjame več kot poštenim županom in njih možem odbornikom. Neče se vstreči upravičenim željam cele dežele menda zato, da se množi tat in berač.

Dr. Bleiweis pravi, da se od one strani

kliče duh ustave; ali širerča se revščina po kmetih nima nikakoršne zveze z ustavo. Ako se gospodje tako zavzímajo za duh ustave, naj se tudi ne ustavljajo izpeljavi člena 19. ustave. Po tej postavi se ne bi, to se ve da, uboštvo na en mah odstranilo, gotovo pa zdatno zmanjšalo. Ne samo pomanjkanje dela je krivo občne bede in reve. Samo eden človek dosti zasluži za se, ako pride rodovina, ne more shajati in prične se za-nj revščina. Ko se je l. 1864 na vprašanje vlade obravnavala ta reč v deželnem zboru, takrat je eden glasovitih liberalcev g. Mullej z vso odločnostjo za omejenje svobode ženitovanja govoril. Govornik pravi, da je ta postava na korist ženinom samim, kateri hočejo nepremišljeno zakon skleniti, dalje da je na korist občinam, ki bodo popolnem propale, če ne bode že enkrat konec tega liberalizma, ki jim je davke množil. Vesteneck je rekel, ko se je razgovarjalo o oskrbovanji onemoglih, da imajo občine samo mnogo dolžnosti, pa nič pravic, zakaj se njim tedaj zdaj pravice zabranjujejo? Pa tudi z ozirom na moraliteto je ta postava jako potrebna. Saj se bere skoro vsak dan v časnikih, da cče, ki nima ob čem živeti, pomori najprej svojo rodino in potem samega sebe. Ako bi bilo res proti temeljnim državnim zakonom, kar njegov postavni načrt zahteva, zakaj se pri vojakihs sme ženiti samo nekoliko oficirjev, zakaj se brani ženiti učiteljicam, nižjim uradnikom in duhovnom? Gotovo je, da cela Kranjska dežela želi in hrepeni po tej postavi. (Dobro!)

Dr. Schrey kakor po navadi jako dolgočasno govori zoper postavo, češ, da bi ne odločevali o ženitvi župani, nego fajmoštri, in kaj se pravi tem zameriti, to ve vsak in tudi kako lahko se zgodi. Potem bi se godile največje nepravčnosti. Ta postava ne le da bi deželi nič ne koristila, bila bi ji v sramoto.

Za postavo sta vpisana še dva govornika, Navratil in dr. Zarnik. Ker pa nemškutarji sklenejo konec debate, govori za oba dr. Zarnik in jako temeljito pobija puhle razloge nemškutarjev dokazuje, kako potrebna je taka postava, da se uboštvo v okom pride in se odvzame občinam veliko breme, ki ga imajo večkrat zavoljo tega, ker morajo skrbeti za otroke takih ubogih oženjenih in beračev. Če se postave načrt zdaj nekterim pomanjkljiv zdi, saj se lahko popravi v nadrobnejem razgovoru. On je toraj odločno za to, da se ta postava vzame v nadrobnejši pretres.

Poročevalec Vesteneck se potem ruga narodnjakom in izreče o sedanji vladi, da bo ta „črni oblak“ vesel vetrič kmalu zopet razpihal in da s kranjskega deželnega zbora liberalizem ne bo več pregnan. (Zasmeh.)

Pri glasovanji zmagašo nemčurji in predlog dr. Bleiweisov gre za zdaj v koš.

Reši se potem še nekoliko računskih točkov in peticij, pa se sklene seja.

Listnica opravištv.

Čast. g. A. L. vik. v G. na Vipavskem: Poslano za letos zadostuje; pred ni bilo nič plačnega.

G. Fr. Bl. nadzorn. v Č. Da — poravnano. Č. g. Pr. R. župn. v Z. Da — vse prejeli. Č. g. M. S. kapl. v P. Prejeli ter vknjižili za prvo polovico tek. leta.

Č. g. A. P. kaplan. v B. Za prvo polovico tek. l. smo prejeli naročnino že 26./12. pret. leta, tedaj za Dolenjce obrnili 5 gl. Hvala!

Č. g. J. L. župan pri sv. Kr. Meseca januarja ste nam dvakrat naročnino poslali in sicer 2./1. 2 gl. 50 kr. in 17./1. 5 gl. tedaj do konca septembra zadostuje.

Č. g. J. V., kapl. pr. n. C. Za inserat odračunili ter naročnino za štiri mesece podaljšali.

Sl. čit. v S. Naročnine smo letos prejeli: meseca aprila 3 gl. in meseca maja 2 gl.

Č. g. A. G., župnik v C. Vi ste naročnine preveč poslali.

Č. g. J. G., župnik v M. isto tako. Je li zmota pri Vas ali pri nas? More biti kak drugi namen?

Č. g. J. S., kaplan pri sv. J. v T. Že dobro; se bode zgodilo. Današnjega opomina se ni treba bati — ni zarad Vas postavljen.

Mnogo čast. in blagorodnim gg. naročnikom: Lepo prosimo, pošljite nam zaostalo naročnino, da svoj dolg v tiskarni poravnamo, ki nas že dolgo teži in enkrat vendar mora biti poplačan.

Radi počakamo in z vednim tirjanjem nismo nikogar nadleževali — to spričevanje nam mora vsaki dati — pa „ultra posse“....!

Delavec je svoje plače vreden, tedaj tudi časopis svoje naročnine; komur se nasprotno dozdeva, se ga lahko iznebi: nazaj naj ga pošlje, pa je vse obdelano. Če zarad tega „Slovenec“ izhajati ne bo mogel, no, pa izhajal ne bo.

Mislimo sicer, da bi to ne bilo dobro, za našo reč, pa — razni ljudje imajo tudi razne misli. Dozdanji dolg pa moramo vsakako poplačati.

Vredništvo in opravištv.

Telegrafične denarne cene 28. julija

Papirna renta 72 05 — Srebrna renta 72 80
Zlata renta 86 75 — 1860/letno državno posojilo 131 50
Bankine akcije 826 — Kreditne akcije 276 40 — London 118 05 — — Csa. kr. cekini 5 56. — 20-frankov 9 58.

Denarstvene cene 28. julija.

Državni fond.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	72.05	72.20
5% renta v srebru	72.80	72.95
4% renta v zlatu (davka prosta)	86.75	86.90
Srečke (lozi) 1854. l.	127.—	127.50
" " 1860. l. cel.	131.50	132.—
" " 1860. l. petinke	134.50	135.—
Premijski listi 1864. l.	173.—	173.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	103.50	104.25
Kranjske, koroške in primorske po 5%	101.—	102.—
Ogerske po 5%	94.75	95.—
Hrvaške in slavonske po 5%	95.—	96.—
Šedmograške po 5%	93.75	94.25
Deelnice (akcije).		
Nacionalne banke	826.—	828.—
Unionske banke	108.50	109.—
Kreditne akcije	276.40	276.60
Nižoavstr. eskomptne družbe	790.—	795.—
Anglo-avstr. banke	129.50	129.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	177.39	177.50
Tržaške " 100 " k. d.	125.75	126.75
" " 50 " " "	65.—	65.—
" " 40 gl. a. v.	40.75	41.50
Budenske " 40 " " "	51.50	52.50
Salmove " 40 " " "	41.25	41.50
Palffy-jeve " 40 " " "	12.—	12.—
Clary-jeve " 40 " " "	44.50	45.—
St. Genois " 40 " " "	42.—	42.50
Windischgrätz-ove " 20 " " "	32.75	33.25
Waldstein-ove " 40 " " "	23.50	24.—
Ljubljanske	23.50	24.—
Srebro in zlato.		
Csa. cekini	5.56	5.57
Napoleonsd'or	9.37	9.38

Ure

za stolpe in gradove

izdelujem že od leta 1842 po najnovejših iznajdbah, ne vlite, ampak z roko izdelane, proti polni garanciji in po najnižih cenah.

Janez M. Pogačnik.

(14) Podnart, Kropa, Gorenjsko.

Popravljam tudi **stare ure** na stolpih, jemljem plačo tudi v obrokih, in cenik pošiljam vsakemu brezplačno.

V moji zalogi so ravno kar na svetlo prišle lepe bukve:

Lilija v Božjem vrtu

ali deviški stan, njegova lepota in pomočki ga ohraniti, in sicer četrtega pomnoženega natisa. Spisala sta te bukve častita gospoda L. Jeran in A. Zamejc po spisih sv. M. Alfonza Ligvorskega s pristavkom jutranjih, večernih, dvojnih litanij — sv. rešjega Telesa in lavretanskih —, svetega križvega pota, Leonarda Postomavriškega, raznih molitev v dosego potrebnih čednost in treh pesem v čast Mariji prečisti Devici. — Velja pa „Lilija“ na 14 polah v osmerki nevezana: 17 soldov, trdo vezana 32 soldov, v platnu vezana 40 soldov, v usnji 50 soldov, z zlatim obrezkom 70 soldov.

Dobiva se tudi v moji zalogi (4)

„Zlata šola“

ali bukve polne lepih nauk in molitev, ki jih je spisal častiti gospod Janez Volčič. Cena tem bukvam, ki imajo zunaj spodbudnih nauk in molitev za razne potrebe tri maše in sedem litanij, je usnatim 85 soldov, in z zlatim obrezkom 1 gl. 20 soldov.

Matija Gerber,
bukvoez.

V katoliški bukvarni

je ravnokar na svetlo prišla ter je vedno v zalogi

„Oče naš“

60 cm. visoka in 46 cm. široka podoba.

Cena 80 kr.

Predg vor in vsaka prošnja posebej je lepo izpeljana v alegoričnih podobah, ktere služijo v venec okoli tiskanih, raznobarvenih prošenj „Očenaša“. Podoba s primernim okvirjem je lep kinč za vsako sobo; ker je prva v slovenskem jeziku in cena ne previsoka, se priporoča posebno za darila o raznih prilikah

Naročuje se in ob enem denar pošilja najcenejše po nakaznicah. (2)

„Foncière Peštansko zavarovalno društvo.“

Podpisani glavni zastop javno naznanja, da je gospod

Josip Regali,

mestjan in posestnik v Ljubljani na št. Peterski cesti št. 21

kot **opravitelj** za Ljubljano in okolico

imenovan ter pooblaščen: sprejemati naročila v zavarovanje zoper škodo po ognju in za življenje i. t. d.

Glavni zastop „Foncière

Peštansko zavarovalne družbe“ za Kranjsko in spodnje Štajersko.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.